

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVII.

V Ljubljani 10. svečana 1864.

List 5.

JERNEJ,

po Božjim usmiljenji in po milosti papeževi
škof ljubljanski,

vsim vernim ljubljanske škofije zveličanje
in blagoslov v Gospodu!

Bog se je včlovečil, de bi človek mogel sveto živeti in se tako z Bogom skleniti. To jedro ima kersanska vera v sebi. Odkar se po svetu oznanuje vera, de je bil Sin Božji rojen iz Marije Device, de je terpel in umerl, in tretji dan od smerti vstal, se povsod razodeva nje Božja moč v življenji tistih, kateri besedo Božjo slišijo in v sercu ohranijo. Vsim, kateri verujejo v ime včlovečeniga Sinu Božjiga, je dana oblast Božjim otrokam biti. To oblast pa razodevajo s tem, de greh premagujejo, življenje z dobrimi deli posvečujejo in z veseljem pričakujejo Božjih obljub, tako de jih se smerti ni več gróza.

Gospod Jezus je rekel svojim vernim, de se jim ni treba bati, akoravno jih je majhno kerdelo, ker je nebeskimu Očetu dopadlo, njim dati nebesko kraljestvo. To kerdelo je bilo časi večji časi manjši, kakor so ljudje radi ali neradi sprejemali včlovečeniga Sinu Božjiga. Jezus zmiram in povsod prosi, de bi ga sprejeli, ter vsaciga prelepo nagovarja: „Sin, daj mi svoje serce,“ in mu obeta večno življenje, če se mu vda.

Vera v križaniga Jezusa je vselej spreobrnila tiste ljudi, kateri so jo sprejeli s ponižnim srcem. To spreobrnjenje je bilo prve kersanske case očitnisi, ker se je novo kersansko življenje silno ločilo od poprejšnjiga ajdovskega življenja. Sveti Pavel piše kristjanam, ki so se spreobrnili iz nejeverstva, in jih spominja, kaj so bili nekđaj, ko so živeli po željah spačeniga sveta, ko so bili v svoji nejeveri nar ostudnišim pregreham vdani, ter jim poslednjič pravi: „Taki ste sicer nekteri bili, ali oprani ste, posvečeni ste v imenu Gospoda našiga Jezusa Kristusa in v Duhu našiga Boga.“

Cerkveni učniki, kateri so bili v nejeverstvu, se v svojih spisih večkrat opirajo na lastne skušnje. Tako pripoveduje sv. Ciprijan, škof in marternik, svoje čudovitno sproberjenje v pismu do prijatla: „Vedi to, kar kdo čuti, preden se nauči, in česar ne nabere po dolgim premišljevanji, ampak kar dobi v trenutku hitre gnade. Ko sim bil v temi in slepoti, in ko so me valovi tega sveta sem ter tje gonili, ki nisim znal pota, po katerim je treba v življenji hoditi, ki sim bil se deleč od resnice in luči: ta čas se mi je po mojih

tadanjih mislih zelo težko in terdo zdelo, kar mi je milost Božja obetala k mojemu zveličanju, de more človek preroren biti, sleči to, kar je bil poprej, in nov človek biti po duhu in sercu, desiravno se mu telesna natora ni spremenila. Rekel sim: Kako bi bilo mogoče tako spreobrnjenje, de bi se na enkrat odpravilo, kar je bilo toliko časa vkoreninjeno? Kakor sim bil v poprejšnjim življenji zapleten v mnogih zmotah, katerih se nisim mogel rešiti, tako sim se prepustil pregreham, ki so v meni tičale, in ker bolj-siga nisim več pričakoval, sim bil ze zadovoljin s hudim, ki je bilo v meni, kakor de bi bilo hudo za me potrebno. Ko sim bil pa v kopeli prerorenja orisen madežev poprejšnjiga življenja, ko je bilo serce nedolžno, lepo, čisto, z lučjo od zгореj razsvetljeno, ko sim bil sprejel nebeskiga Duha, ko sim bil kakor nov človek preroren, mi je bilo kakor po rúdezu gotovo, kar mi je bilo poprej negotovo; odperito mi je bilo, kar mi je bilo poprej zaperto; svetlo mi je bilo, kjer sim poprej le temo vidil; lahko mi je bilo, kar mi je bilo poprej težko; mogoče mi je bilo, kar se mi je poprej nemogoče zdelo, tako de sim mogel spoznati, kako sim poprej, iz mesa rojen, grehu ped-verzen živel — to je bilo pozemeljsko življenje; življenje, katero sim zdaj začel, je bilo začeto življenje iz Boga, življenje, katero je sveti Duh navdihoval. Božje je, Božje, pravim, je vse, kar zdaj premoremo; iz njega imamo življenje in moč.“

Kakor se iz tega spoznanja sv. Ciprijana jasno vidi velik razloček med njegovim življenjem pred spreobrnitvijo in med življenjem po spreobrnitvi, ravno tak razloček je bil sploh prve kersanske case med ajdovskim in kersanskim življenjem. Kteri koli so hotli kristjani imenovani biti, so tudi živeli po kersanski veri, če ne, so bili pahajeni iz družbe pravovernih kristjanov; kateri koli pa so bili ajdje, so živeli v ajdovski razuzdanosti, in ker je bilo njih veliko število, so se lahko izgovarjali s tem, de drugi tudi tako žive. Po pravici govori tedaj Origen: „Kersanske občine ali srenje so v primeri z ajdovskimi obcinami, med kterimi žive, kakor luči na svetu.“

Kersanska vera hoče in dela zmiram sveto, pobožno življenje, ki se po svoji lepoti in vrednosti od posvetniga življenja ravno tako loči, kakor beli dan od černe noči. Kersanska vera se zmiram premaguje svet, ki nas mika in vabi, ki nas skuša in nam zuga, ki nas zasmehuje in preganja; moč kersanske vere se ni oslabela, se ni opesala. Pozneje pa, ko so si ljudje v čast šteli, de so bili kristjani imenovani, ni bilo več toliciga razločka med kersanskim in nekersanskim življenjem, ker je bilo število tistih, ki so se kristjane imenovali, veliko večji, kakor tistih, ki so bili tudi v

resnici kristjani. Veliko jih je bilo poklicanih, malo pa izvoljenih. Veliko kristjanam je veljalo, kar sv. Pavel od judov pravi, da jim je namreč pri branji stare zaveze čez oči zagrinjalo potegnjeno, tako da ne umejo, kako vse prerokovanje stariga zakona na Kristusa méri, in kako se je v Kristusu dopolnilo in poterdilo, kar so Mojzes in preroki govorili. Kdor se pa k Gospodu spreoberne, njemu se vzame zagrinjalo spred obličja, da z odgerenjem obličjem gleda veličastvo Gospodovo in z milostjo Gospodoviga Duha znotraj prerojen, razsvetljen, ogrét in pokrepčan ravno to podobo Gospodovo nad seboj v svojim življenji kaze. Kristus ostane vekomej edinorojeni Sin Boga Očeta, svetloba njegove časti in podoba njegoviga bitja, po katerim je storjeno vse, kar je v nebesih in na zemlji, kar je vidniga in nevidniga, v katerim telesno prebiva vsa polnost Božjiga bitja, kateri, ko je bil v Božji podobi, je zavolj nas sam sebe v nič storil in podobo hlapčevsko na se vzvel, kateri, ko nas je bil grehov očistil, sedi na desnici častitljiviga sedeža v nebesih, da se v imenu Jezusovim pripoguje vsako koleno tih, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsaki jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.

Resnico le tisti zametuje, kateri je ne pozná: tudi kersanski veri le tisti nasprotvajo, kateri so tako lahkomišljeni, da zanemarjajo, kar jim je treba k srečnimu življenju, ali kateri so tako prevzetni, da nočejo svoje slabe pameti podvreči neskončni in večni resnici in modrosti, ali kateri so v grehah tako zakopani, da se bojé zerkala, v katerim bi mogli svojo lastno gerdobijo gledati in pogubljeti. To se ljudem pač ne more v čast šteti, da skorej za vse posvetne dela in opravila bolj marajo, kakor za nauk, čemu da so na zemlji, kaj da je prava in stanovitna sreča človekova, kako da jim je treba življenje obravnavati, da bi bili lepa, ziva podoba Božja. Ljudje se v dušnih zadevah večji del tega terdo derže, kar so v otročjih letih slišali, kar se jim je po dolgi navadi priljubilo, kar pri drugih zlasti veljavnih ljudéh in pri ljudstvu sploh vidijo. Ljudje večji del nočejo globokeje premišljevatí, ali sklepev delati, ki se le s težavami spolnujejo, ali si stanú voliti, v katerim bi ne mogli samopridnosti in mehkušnosti streči. Mnogi bi sicer radi s Kristusom sedeli na desnici nebeškiga Očeta, pa nočejo piti kelha, ki ga je on pil na zemlji; mnogi mnogi bi radi z Jezusom imeli častiti hod v Jeruzalem in bi radi slišali veselo vpitje: Hosana sinu Davidovimu! nočejo pa z Jezusom križa nesti na Kalvarijo in z njim na krizu umreti; in vender Jezus naravnost pravi: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.“ Skozi terpljenje v oveseljenje, je kratek pregovor praviga Jezusoviga učenca. Če zemlje ne obdeluješ, ti rodi le pusto travo, ternje in osat: če jo pa v potu svojiga obraza preorješ, povlečeš, obseješ, ti bo dala zdraviga kruha in sladkiga vina: ravno tako se moraš tudi ti krotiti, bojevati in vojskovati, ako hočeš kdej iz Jezusovih ust vesele beséde slišati: „Pridite, oblagodarjeni mojiga Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.“ Prav dobro je treba premisliti, kar pravi sv. apostelj Pavel: „Ako samo v tem življenji v Kristusa upamo, smo nar nesrečnisi med vsimi ljudmi. Zakaj? Ker vse čase velja, kar je rekel Jezus učencem, preden je šel v terpljenje in smert: „Na svetu boste bridkosti imeli.“ Vsaki pravi učenec Jezusov ima bridkost na tem svetu, in sicer bridkost od znotraj, ker se bojuje zoper gresno poželenje, ker vidi toliko pohujsanja in neumnosti na svetu, ker se mu smilijo nesrečni bratje:

bridkost ima pa tudi od zunaj, ker imajo hudobneži to le postavó: „Zatirajmo uboziga pravičniga; naša moč bođi postava pravici; zakaj kar je slabiga, ni za nič. Ganimo tedaj pravičniga, ker nam nič ne koristi, in je našim delam nasproti, in nam grehe zoper postavó očita, in nas razglašá zavolj grehov našiga obnašanja. Težak nam je, že gledati ga; zakaj njegovo življenje je različno od drugih, in njegove pota so vse drugačne. Z zasramovanjem in pezanjem ga poskusimo, da vidimo njegovo vdanost in skusimo njegovo poterpežljivost.“ Kako hudobneži to postavó spolnujejo, pravične za tirajo in preganjajo, pričá skušnja vsih časov, ki nas pa tudi učí, kako resnične so besede, ki jih je pisal sv. Pavel svojimu preljubimu učencu Timoteju: „Vsi, kateri hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje terpeli.“

Kdo bi tajil, da bi ljudje radi že na tem svetu srečni bili? Tode če zapoved Božjih ne spolnujejo, ni med njimi ne reda, ne varnosti, ne zvestobe, ne miru, torej tudi ne prave sreče. Kdo bi tudi tajil, da je spolnovanje Božjih zapoved s težavami, s premagovanjem in zatajevanjem sklenjeno, da pravični ne delajo samo v potu svojiga obraza, ampak prav velikrat v solzah sejejo dobro seme, med tēm, ko hudobneži zaničevaje Božjo postavó govore: „Naš čas je kakor megredoča senca, in po našim koncu ni vernitve. Zatorej pridite, in vživajmo pričujoče dobrote, in hitro rabimo stvari še v mladosti. Napolnujmo se z dragim vinom, in naj nam ne odide časov cvét. Venčajmo se s cvetlicami, dokler ne zvenejo; povsod pušajmo za seboj znamenja veselja: ker to je naš delež, in to naš odloček.“

Ko bi tedaj pravični upanje imel samo za pozemeljsko življenje, ko bi s poslednjim zdihljejem za vselej nehala vsako življenje, vera in ljubezen, ko bi dalje nar večí pravica v tēm življenji stala na veri v Jezusa Kristusa: ali bi ne bili nesrečnisi memo vsih ljudi, ko bi samo v tēm življenji v Kristusa upali? Sloveč cerkveni učenik je zavolj tega rekel vernim imenitniga mesta: „Skušnje sedanjiga življenja nas učé, da se naše življenje ne more končati s kratkim življenjem na tēm svetu. Pravičen Bog bi ne mogel pripustiti, da bi tukaj terpeli toliko skušnjav, tako hude poskušnje, tako grenko terpljenje, tako strašne nevarnosti, ko bi ne bili večji darovi podeljeni v plačilo za zvesto bojevanje. Kjer se vojskovanje vleva, kjer se zmaga zapoveduje, tam mora tudi zastuženi vence biti. Ako smo dolžni v potrebi tuje premoženje čislati, v bridkosti voljno terpeti, v preganjanji zopernika ne preklinjati, v skušnjavi svoje telo v čisti zderžnosti ohraniti, tudi v nevarnosti za življenje zvesti biti Božjim zapovedim: nam mora še drugo, popolnisi življenje pripravljeno biti, ki nas z veselim upanjem tolaži, poterjuje in spodbuja, in nam ohranjuje stanovitno vero v Boga. Kakor sv. Pavlu mora tudi nam mogoče biti govoriti: „Dobro sim se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan; pa ne le meni, ampak tudi tistim, kateri ljubijo njegov prihod.“ (Konec nasl.)

Mirijam.

(Česki spisal Václav Štulc, poslovenil Deželanov.)

(Dalje.)

Groza je obšla Mirijam na te besede; zakrije si oči. Flavijan je zadel na rano, ki je že dolgo kervavela v čistem in blagem srcu navdušene Izraelke. V Jeruzalemu je gospodarila brezbožna derhal, Janez z Giskale je bil

pa njen načelnik. Derhal se je vselila na svetem kraji v tempeljnu in z v nebo vpijočimi nesramnostmi skrcnila Gospodovo svetišče. Grozovitost, samosilje, mor in rop so bili prederznikom vedno na strani, kjerkoli so prilizali se v nesrečnem mestu. Nihče ni bil svest si pred njimi ne poštenja, ne življenja. Krivi preroki so podžigali strast in sovraštvo zoper Rimljane z naj večji silo, v brezdnost za seboj so potegnili nepremišljeno mladost. Čem dle, tem očitniše se je vsiloval nesramni Janez Giškala za Mesija. Nihče mu ni branil, nihče se mu ni smel ustavljati, edini veliki duhoven, ujec Mirijamin, mu je bil še na poti. Na tisoče se mu jih je uklanjalo, na tisoče jih je verovalo njegovim lažnjivim besedam. Obetal jim je pomoč iz neba, pa zaslepljeni niso videli stermega prepada pred seboj. — Tudi Mirijam je pričakovala pomoči iz neba, al Janez z Giškale s svojimi roparji se je bil že davnej zameril njeni goreči in blagi duši. Navdušena Izraelka je čutila, da nesramni gerdun ni vreden, da bi se imenoval izraelskega sina in da ne more biti Mesija on, ki spodkopuje vero, skruni svetišče in ropa. Čem bolj je zmagovala moč zvitega prilizjenca in nesramnega vojvoda v Jeruzalemu, tem bolj je izginjala tudi nji iz srca vsa nada, da pomore Gospod, da se usmili Jeruzalema. Pa Flavijanove besede so ji kar na enkrat raztergale zagrinjalo, za kterega si je zakrivala grozno bodočnost, ali bolje, vzrok strašne bodočnosti.

„Oh, čutim!“ ihtila se je uboga. „Ti imaš prav, Flavijan! — Našinci so nas pogubili, — naši so oskrunili svetišče, našinci so krivi kletve, ki se iz neba vsiplje na nas. Govoril si resnico, verli, verni Flavijan. — Moj ujec je šel z Giškalom v tabor k Titu. Ako ne preprosi Tita — ako ga ne gane, da bi prizanesel ostankom Izraelovim, gorje nam! — Pa kaj bi bilo, da zmaga na zadnje ta nesramnež? Ropar bi hujše vladal na Sionu, kakor Herod sam!“

„Zaupaj v Gospoda, Mirijam!“ tolaži jo tisočnik. „on je dober, on rešuje duše smerti. Njegova milosernost ti odpre oči in prižge luč življenja. — Njegova pravica je blizo!“ —

„Kaj ne upam v njegovo milosernost?“ djala je vsa poterta. Gospod je moje pribežališče, On moj rešitelj! Gospod je moja nada. ... Kaj pa je to? — Kak radosten krik se razlega od vrat? — Da, mir! mir! prinese moj ujec nam. Hvalo tebi, Gospod! Sion zopet terdno stoji, — na tvojemu domu zopet bomo žgali Tebi dari!“

Pa res se je razglasal mir po jeruzalemskih ulicah. Izstradano ljudstvo je vriskalo veselja, ker zvezda daljšega življenja se mu je prikazala, sej vlačilo se je po ulicah kakor senca in veči del naroda je že pomerl. Tudi Mirijam je oživela. — Flavijan se poslavljuje z navdušeno Izraelko, reče: „Z Bogom, Mirijam! — Ako bode mir, ni ti treba moje pomoči. Tvoj ujec se verne. Poroči mu, da sem bil tukaj, da sem hotel se o pravem času tebe in njega iztergati smerti iz žrela. Zdaj pa zopet grem po tej podzemeljski poti nazaj v naš tabor. Ako bode mir, vidimo se v kratkem. — Bog Te varuj!“ —

III.

Blagomili carjevič Tit je želel, da bi kri nehala tako grozno prelivati se; želel je, da bi bil vdani Jeruzalem zopet biser rimskemu carstvu. Gotovo je bilo tako, kakor beli dan, da se judje ne bodejo mogli več dolgo braniti, ker kuga in glad v zapertem mestu sta se bojevala za Rimljane in pomagala spodkopavati sionsko terdnjavo. Se na jeruzalemski terdnjavi sami so tam pa tam ze dvigali se rimski stolpi. Se dalje braniti se, to je bilo na judovski strani čisto nemogoče. Tit je videl, da zopet pade tisuč in tisuč ljudi, ako bode primoran mesto s silo jemati, pa tega ravno mu ni dalo njegovo blagočutno srce. — Dovolil je to, kar je tirjal veliki duhoven, ki je obetal, da se mesto podá, in naznanil je pogodbe s svoje strani. Iz

zmagovavčevih ust so bile te pogodbe pač mirne. Eleazar je bil z njimi čisto zadovoljen. Le Janez z Giškale, poveljnik vojskini, ta se je izgovarjal, da morajo privoliti tudi stotniki in viši v vojski. Izprosil si je pomirje za tri dni in obljubil, da hoče tudi svoje tovarše pregovoriti, da naj se mesto podá. Tudi to je bilo prav Titu, ki ni mislil, da nesramnež kuje nove naklepe. — Zločin se je vernil v Jeruzalem; veliki duhoven pa je ostal v rimskem taborji za poroka.

Ko je prišel junaški tisočnik Flavijan po skrivni poti iz duhovnovnega doma na staro pokopališče pred jeruzalemsko terdnjavo, zavil jo je nevtogoma v tabor k carjeviču. Zvedel je, kaj se je sklenilo zastran pomirja, in da bi se mesto podalo. Bistroumni tribun je poznal slavohlepneža, pa začel je sumiti skrivne naklepe. Razodel je to tudi carjeviču. Vedel je gotovo, kako hrepeni strastni takmec, da bi se znebil velikega duhovna, da bi sam vladal v Jeruzalemu. Pa glej! šlo mu je po sreči. Eleazar je bil v rimskem taborji. Janez z Giškala pa je postal neodgovorni gospod, viši poveljnik ostankom narodnim, ki jih je čakala grozna smert med lastnim zidovjem. Čud bi bil, da ne bi bil poskusil pohlepnež vsaj za nekoliko dni izdati se za Mesija! —

Pa kdo neki je bil Flavijan, ki se je tako junaško vedel, ki je tako bistroumno zapazil skrivni naklep jeruzalemskih takmecev in njihovega načelnika. — Flavijan je bil mož, kterega osoda je bila res čudna. Ni bil Rimljan po kervi in po rodu: njegova domovina je bila na severji, in razprostirala se je po širokih ravninah za Karpati, kjer po njivah in logih, po polji in po gozdih prepeva svoje pesmi in meri se s slavci narod, ki ljubi godbo in petje bolj ko vse drugo veselje. V sredi tega naroda se je pred štiridesetimi leti rodil zadnji tribun v carski vojski. Čudne želje so gnale mladenčca do domovine za gorami na jugu. Pa komaj je bil za gorami, že je bil nesrečen. Surovi razbojniki so ga vjeli in prodali ga suznjega solunskim kupcem. Pa gospodova roka ga je vodila in prišel je k dobremu gospodarju, ki se je čez čas preselil v Rim. Tu je zasvetila njegovi hiši nebeška luč. Plemeniti Solunčan je postal aposteljnov učencec, in dal se kerstiti. Pa prej kot se je pokristjanil on, že je bil njegov ljubljeni suženj kristjan. Res da, ravno Flavijan, on je učil celo svojega gospoda poznati sveti evangelij iz Pavlovih ust. Zato mu je bil plemeniti spreobrnjenec tudi jako hvaležen; gospodar in služabnik sta bila po Kristovi veri odslej brata. Flavijan je bil prost in ostal je pri hiši za sina. Tako so se mu odperle vrata k službam v rimski vojski. Dobrotnik pa je umerl. Flavijan je bil kmali stotnik in šel je v jutrovo deželo na judovsko, v svete kraje, ki jih je presvetila neprecenjena Odrsenikova kri. Stanovanje mu je bilo odkazano v Jeruzalemu. Lahko si misli vsak, kako drag mu je bil vert Getsemanski, Golgata, Gospodov grob in vsi kraji, kjer je zapustil Odrsenik večne spominke svoje ljubezni in svojih imenitnih čudežev. (Dalje nasled.)

Ogled po Štorenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Post se je približal. Kdor ga bo vredno opravljal, bo veselo Alelujo obhajal o Veliki noči. Del 10 danskega posta je iz premišljevanja Kristusovega terpljenja izvirajeca resnična pokora in sprava z Bogom. Dobro bukve k temu namenu veliko pripomorejo. Naj imenujemo za znano „Kalvarijo“, ki obsega premišljevanje Jezusovega terpljenja v petnajst križevih potih; **Getzemani in Golgota** s premišljevanjem Jezusovega terpljenja po blazeni Katarini iz Emeriha; **Križev pot za duše v vicah** (vse pri Getberji); **Križev pot Partonavricijev** (pri Kremzarji), in več drugih dobrih bukve, ki opominjajo na terpljenje Gospodovo in budijo spokorne občutke. **Večni mesec**, ki uči vsak dan posvečevati s prav kratkimi vajami, bi ne

kazil (po 10 kr. pri Gerb.). Dobi se tudi še nekaj malo **Postnih pridig** po sv. Alfonsu Ligvorji, ki so spodbudne za branje in pripravne za cerkvene govore.

Iz Ljubljane. (Pridige. Govoril Janez Zlatoust Pogačar, dr. bogoslovja, korar stolne cerkve in predsednik knezoškofjske zakonske sodnije v Ljubljani. S privoljenjem v. č. škofijstva. V Ljubljani natisnil Jož. Rud. Milie 1864.) Tega dela, 27 pol v veliki in očitni osmerki, prepega po zunanji obliki, prekristnega po tvarini, posebno mičnega po čisti besedi, govorniški pravilnosti, visocih mislih, cvetečih podobah in zgledih — ne vemo bolje priporočevati, kakor da podamo bravcem začetek, genosis teh govorov, ktera je v predgovru razložen. Tako-le namreč govori učeni gospod doktor in korar v vvodu:

Predgovor. V dolgem teku mojih duhovskih let se je večkrat primerilo, da sem pri novih mašah pridigoval. Nikoli se nisem rad dotičnemu prijaznemu vabilu odpovedal, ker me je vselej neka posebna radost napolnovala, ko sem novoposvečenega mašnika sred slovesnega spremstva pervikrat vidil stopiti k Gospodovemu altarcu. Ne sramujem se povedati, da me je vedno globoko presunil in večkrat do solz ginil posebno praznični trenutek, v katerem novi mašnik s prižnice blagoslavlja potihnjene valove zbranega ljudstva božjega. Kolikorkrat sem pričujoč bil pri taki slovesnosti, so se mi tudi spet vzbudovale v persih zveličavne čutila, ki so me navdajale tisti presrečni dan, ki je za mojo novo mašo zagrinjalo spred Narsvetejšega potegnul, ter skrinjo nove in večne zaveze mi odklenil. Rekle mi je vnovič moje serce, da to je v resnici dan, edin v mašnikovem življenju: naj pride pozneje kar hoče, takó rajske blagosti noben prigodek v dušo več ne vlije. O kakó je tu duh polu vrednosti in visokosti mašništva! Nisem si upal dvomiti, da vsakemu novemu mašniku in vsemu pričujočemu duhovstvu pri novi maši enake misli in čutila povzdigujejo serce. Zató me je vselej gnalo, v pridigi visokost duhovskega poklica in častitljivost svete službe od ene ali druge strani postavljati pred oči. Svest sem si bil, da se moje besede enoglasno strinjajo s čutili zbranih duhovnov; gotov sem bil, da na lepo ubrane strune v sercih vseh vernih poslušavcev zadevajo in enake glasove v njih budijo. S takim govorom, sem menil, opravičim skrivnostno gnavo vernega ljudstva, ki se tako rado nove maše vdeleži. Razodeva se tu neka moč, ki jo občutno serce, se ve da, kmalo umé. Je pa vendar v veselo zadovoljenje človeku, če se mu to, kar nezavedno v globočini njegovega serca prebiva, z jasno in umevno besedo izreče in čezturni izvir njegovega čutja pokaže.

Seréna želja, naj bi mašniki, kterim sem o praznični slovesnosti njih perve daritve častitljivost duhovske službe odkrival, tistega duha, ki jih je takrat navdajal, zvesto ohranili in zmiraj više vnelali, mi je misel vdihnula, ne-ktere mojih novomasnih pridig natisniti dati, in jim takó majhno darilec v prijateljski spomin zapustiti. Ker se mi je pa pozneje taka spominica celo premajhna zdela, sem pridigam pri novih mašah dve versti postnih pridig, ki sem jih v letih svoje duhovske mladosti, namreč l. 1839 in 1840 v predmestni farni cerkvi svetega Petra v Ljubljani govoril, in nekaj družih pridig o raznih priložnostih pridjal, in nazadnje še mično povest od zaročitnega perstana presvete Devic Marije pristavil.

Tako so izrastle bukve, ktere v tej obliki ne samo njim, ki sem jih o slovesni novi maši s povzdignjenim sercem spremljal k altarcu, temuč vsem, ki sem jim kdaj na poti v božje svetinstvo učenik bil, v ljubijóci spomin prijazno podam, pa tudi vsem duhovnim bratom po Slovenskem v znamenje bratovske vzajemnosti spoštljivo izročim. Če kdo kako dobro zerno v njih najde, naj to zerno pod njegovimi spretnimi rokami moč bogate rodovitnosti v podbudo keršanskega duha dobiva. Ne, kdor sadi, je kaj, ne kdor

priliva, temuč kteri rast daje, Bog. Njemu bodi čast in hvala vekomaj.

V Ljubljani v god sv. Janeza Zlatoustá 1864.

Pisavec.

Za predgovorom nasledva I. Devet novomasnih pridig (u. pr. v Bohinju, v Ljubljani, v Teržicu, pod Mehomim, na Breznici, v Kranjski gori...) II. Postnih pridig dve versti. (Zuano je še zdaj, s kolikim veseljem in v velicah množicah so ljudje že pred veliko leti ono versto teh pridig poslušali pri sv. Petru v Ljubljani.) III. Pridige o raznih priložnostih, namreč: o tridnevnici ss. Pacifika in Janeza Jožefa 1840, — o tridnevnici japonskih spričevavcev 1863 v Ljubljani; — o predpepelnični tridnevnici v Teržicu 1859 in 1860; — božični dan v stolni cerkvi, Belo nedeljo 1862 v Ternovem, — o posvečevanji nove cerkve v Laščah 1860, v Horjulu 1862; — o poslovljevanji od stare cerkve v stari Loki 1860. Ker med vsimi govori ni nobene Marijine pridige, je pridjana v nekak nadomestek povest o Marijinem zaročitnem perstanu. Tako se je leto 1864 začelo z zalim delom slovenskega slovstva, in zanesljivo upanje imamo, da bo še kej dobrega nasledvalo, preden se ostali enajsteri meseci iztečejo v nezumno morje večnosti, ako Bog da srečo in odverne kako hude viharje in prekuclje.

Iz Ljubljane. —a— Kakor lani, so tudi letos v Alojznici imeli živo breso t. j. napravili so debeli čertek domače pa vender očitno gledišče. Igrali so lani „Zwei Freunde und ein Rock“ (po Kotzebue prinaredil P. Gol. Murel) po nemški, in po slovenski „Nikolaj Zrinjski“ (po Körnerji poslovenil Fr. M.), letos pa „Ei so beiss“ ali „der missvergnügte Holzhacker“ (sostavil K. Weickum) in „Skriti biser“ (spisal N. Wiseman, poleg nemškega poslovenil Fr. M.). Vmes se je obakrat pelo zdaj po nemški zdaj po slovenski, in letos na umetno napravljenem odru celo umetno godlo. Hvala gre domačim učencem, ker so nekteri se res izverstno ponasali; slava pa tudi čestitemu vodstvu, ktero z združenimi močmi budi, in vlada umetne in iz mnogoterih vzrokov zmožni mladini prav koristne vaje!

Iz Ljubljane. r. O stvarjenji. Resnica je le ena in si sama nasprotvati ne more. Ker vemo, da je v sv. pismu večna resnica, vemo tudi, da si sama nasprotvati ne more, in da se prava vednost v svojih naukih vseskozi strinjati mora s tem, kar nam Božja resnica v sv. pismu pripoveduje. Posebno imeniten je nauk od stvarjenja. O njem se je že veliko in mnogo ugibalo in pisarilo. In novi, celo slavni učenjaki so jeli iz zemlje same, iz njenega kamnja, zelja in živalstva dokazovati, da zemlja mora biti stara sto in stokrat sto let, ker v tako kratkem času, kakor nam ga sveto pismo pové, se njeni kamni nikakor niso mógli razrediti, njene zeliša ne razrasti, njene živali ne razploditi itd. — Temu nasprot pravijo keršanski razlagavci sv. pisma, da besede dan (jom) ni treba jemati za navadni dan, pred čertim dnevom že celo ne; dan pomeni torej nedoločno časno dobo, pomeni lahko sto in stokrat sto let. Po tem takem si nauki svete in svetne vede niso navskriž.

To je sicer res, in nihče ne more tajiti; vender se meni zdi, da tega ni treba. Sej nam sveto pismo samo pové, da se stvarjenje ni godilo po navadnih zemeljskih postavah, po pravilih, po kterih se sedaj spreminja zemlja, ktere sedaj kolikor že poznamo. Bog je stvaril, in sicer v začetku je vstvaril nebo in zemljo (I. Mojz. 1. 1). Zemlje pa ni prepustil koj gotovi natvori. Stvaril je Gospod tudi posamezne dni; duh Božji se je sprostil nad vodami, nad zemeljskimi pervinami, da bi iz njih vse naredil in pripravil zemljo človeku v stanovašče. Torej se bere v I. Mojz. buk. 1, 3.: In Bog je rekel: Bodi svetloba! In bila je svetloba. 6. Tudi je Bog rekel: Bodi terdina (nebes) v sredi vodá in loči vodé od vodá! . . In zgodilo se je tako. 9. Bog

pa je reknel: Zberó naj se vodé ... in naj se prikaže suho. In zgodilo se je tako. 11. In je reknel: Zemlja naj požene travo ... in zgodilo se je tako. 14. Bog pa je reknel: Naj bodo luči na terdini neba ... in zgodilo se je tako. 20. Tudi je Bog reknel: Naj rodé vode živo laz-nino ... 24. Tudi je Bog reknel: Zemlja naj rodi žive stvari ... in zgodilo se je tako. 26. In je reknel: Naredimo človeka po svoji podobi ... 27. In Bog je vstvaril človeka po svoji podobi.

Kakor si ne morem misliti, da je Bog človekovo telo polagoma narejal od uda do uda, tako mi tudi ni treba misliti, da je kamnje ali zeliše ali živalstvo rastlo polagoma od pike do pike, od ličja do ličja, od mrežice do mrežice i. t. d. po postavah, po katerih se vse to vsled Božje vravnave danes godi. Ne smem pozabiti, da je Bog stvaril, z besedo, z voljo svoje vsemogočnosti. In kakor se je na Gospodovo besedo voda koj spremenila v vino, kakor je hromotni se koj poravnal, bolni, ko bi trenil, ozdravel, mertvi nagloma vstal, vihar koj potihnil i. t. d., tako je tudi svetloba, in nebes, in suha zemlja, in žival, in človek, — vse je koj postalo ali se zgodilo na besedo Gospodnjo.

Smem si torej dan (jóm, god) v prvem poglavji sv. pisma misliti dalji, pa tudi kraji, pa tudi ravno tako dolg, kakor je sedaj. Bog je stvaril vseh šest dni, sedmi dan se le je jenjal stvariti. I. Mojz. 2, 3. Da se tedaj razlagati vse tako na ravnost, kakor nam sveto pismo pripoveduje. Kdor to taji, taji Božjo vsegamogočnost sploh, taji Božje neposredno djanje pri stvarjenji posebej, ktero nam vendar sveto pismo tako očitno spričuje. Taki taji tudi čudesa sploh, in s takim potlej o svetem pismu govoriti ni, sej so čudesa po besedi Gospodovi le za tiste, kateri verovati hočejo. — Ker je ravno te dni v duhovskih molitvah na versti berilo iz I. Mojzesovih bukev, in ker si Danica unkrat tudi o stvarjenji govorila, sem ti hotel pri tej priliki razodeti o tej reči svoje misli, dasiravno si ne predeznem terditi, da so prave ali celo gotove. —

Iz Ljubljane. Nismo mislili več omeniti določene pravde zavolj spisa v „Zgod. Danici“ (8 Križne gore, 7. mal. serp. Kravnopravnost vér); na živo prigovarjanje mnogoterih veljavnih gospodov pa naj priobčimo še tiste tehtne in logične razloge, ki so slavno višji sodnijo nagnili ovreči perve sodnije sklep, ktera je bila od pravde odstopila zavolj pomanjkanja dokazov, ne pa zatoženca nezadolženega izrekla, kakor zdaj poslednja določba. Ta dokument versko svobodo in tolerancijo prav jasno določuje, pa tudi značaju avstrijsanskega sodnistva častno spričevanje daje. Taki-le je:

Nr. 3.

Gründe

des vereinten Oberlandesgerichtes.

Es liegen nun die durch den obergerichtlichen Beschluß vom 11. August 1863 hervergerufenen Erhebungen und Aufklärungen vor und das Oberlandesgericht fand sich nun bewogen, unter Abänderung des erstgerichtlichen Erkenntnisses vom 1. Dezember 1863 den Ablafsungsbeschluß zu fassen und begründet denselben wie folgt:

Es kann keinem Zweifel unterliegen, daß der den Gegenstand der Untersuchung bildende Zeitungsartikel gegen alle akatholischen Glaubensbekenntnisse somit auch gegen jene der augsbургischen und helvetischen Kirche gerichtet sei.

Es kann keinem Zweifel unterliegen, daß der Verfasser jenes Artikels den Sinn seiner Worte verstand, somit wenn in diesen Worten eine Verhöhnung oder Herabwürdigung einer Kirche liegt, auch seine Absicht darauf gerichtet war, weil Gesinnung und Absicht von einander unterschieden werden müssen. Die Gesinnung mag aus dem allgemeinen Benehmen, aus dem Charakter eines Menschen abgeleitet werden; Die Absicht ergibt sich aus der überlegten freiwilligen einzelnen Handlung.

Es unterliegt keinem Zweifel, daß das augsburgische und das helvetische Glaubensbekenntniß zu den in Oesterreich gesetzlich anerkannten Kirchen gehören und gegen sie das in §. 303 St. G. bezeichnete Vergehen begangen werden könne.

Es kann keinem Zweifel unterliegen, daß alle in Oesterreich gesetzlich anerkannten Religionen einen gleichen Anspruch auf gesetzlichen Schutz, aber auch eine gleiche Verbindlichkeit gegenüber anderen Konfessionen haben, daß somit im speziellen Falle das Vergehen nach §. 303 St. G. auf ganz gleiche Weise von Protestanten und Katholiken begangen wird und von keinen Privilegien oder Vorrechten einer Kirche die Rede sein kann.

Es kann keinem Zweifel unterliegen, daß bei Beantwortung der Frage, ob der Thatbestand des Vergehens nach §. 303 St. G. in irgend einem Zeitungsartikel liege, der Stand des Verfassers und die Tendenz des Blattes gar nicht in die Waagschale falle, daß jenes Vergehen eben so gut von einem Priester, wie von einem Laien, in einem kirchlichen Blatte, wie in einem weltlichen oder belletristischen begangen werden könne. Aber wenn man auch die katholische Religion auf das Niveau jeder gesetzlich anerkannten Kirche, den katholischen Priester auf das Niveau des einfachen Staatsbürgers, das katholische Kirchenblatt auf das Niveau jeder Zeitung setzt, liegt in dem beanständeten Artikel der „Zgodnja Danica“ der Thatbestand des Vergehens der Verleumdung einer gesetzlich anerkannten Kirche nicht.

Dem Wertlaute und dem Zusammenhange nach drückt jener Artikel nur folgende Ueberzeugung aus: Wir Katholiken glauben, daß unsere Religion die wahre, rechte, reine Christuslehre, jede davon abweichende Religion somit falsch, unrecht, unrein sei. Wir halten es für unsere Pflicht, das Falsche, Unreine, Unrechte zu verwerfen, zu verabscheuen, zu hassen, zu verfolgen. Aber wir thun das nur bezüglich der falschen, unrechtlichen, unreinen Lehre, die Personen, welche sich dazu bekennen, hassen und verfolgen wir nicht, wir lieben sie. Jene Worte enthalten nichts, als das, was jeder Mensch, der eine Religion nicht bloß dem Namen und den äußeren Formlichkeiten nach, sondern in seinem Geiste und in der Freiheit seines Willens bekennt, von seiner Religion und von andern Religionen denkt und denken muß, wenn er auf Vernunftmäßigkeit seines Denkens und auf Sittlichkeit seines Willens Anspruch macht.

Es würde allen Gesetzen der Logik widersprechen, wenn jemand seine Religion für die wahre, echte, reine Christuslehre und jene Religion, welche etwas anders lehrt, auch für die wahre, echte, reine Christuslehre erklärte.

Daß die Schranken der Logik in dem beanständeten Zeitungsartikel beachtet wurden, beweisen die Worte: „Wir hassen und verfolgen die Nichtkatholiken nicht, sondern wir lieben sie.“ Wenn in jenem Artikel nichts liegt, als was die Basis eines jeden katholischen oder akatholischen Glaubensbekenntnisses bildet, so ist es gewiß der geringste aber auch nothwendigste Grad von Religionsfreiheit überhaupt, von seiner Religion das öffentlich zu bekennen, was die Vernunft zu glauben, das Zurechtgesetz zu wollen befiehlt. Wenn Jemand seine Religion für wahr, echt, rein und ein anderes Religionsbekenntniß für falsch, unrecht, unrein erklärt, so sucht er dadurch das letztere Bekenntniß, seine Lehren, Gebräuche und Einrichtungen nicht zu verspotten und herabzuwürdigen. Dieser Lehren, Gebräuche und Einrichtungen wird ja nicht einmal erwähnt. Aber in dem Urtheile, daß eine Religion nicht die wahre, echte, reine Christuslehre sei, liegt auch keine Herabwürdigung und Verhöhnung der Religion selbst, sonst müßten diese schon in dem Verlaufe mehrerer christlichen Konfessionen neben einander liegen, denn das ist doch logisch ungläubig, daß nicht jede die wahre Christuslehre enthalten könne, und die gleiche Achtung für jeden Glauben läßt voraussetzen, daß jeder Mensch jene Religion für die wahre hält, zu der er sich bekennt.

In den einfach ernen Worten des beanständeten Artikels liegt überhaupt gar kein Zwott, also auch keine Verhöhnung irgend einer Kirche. Der bloße Verwurf eines Irrthums ist

keine Herabwürdigung, wenn dabei die Redlichkeit der Ueberzeugung nicht angegriffen wird. Wenn den akatholischen Religionen Gleichgültigkeit gegen Wahrheit und Irrthum oder absichtliches Verharren beim Irrthume ungeachtet der Erkennung der Wahrheit vorgeworfen würde, dann würde sie herabgewürdigt. Alle verschiedenen Religionen werfen sich gegenseitig Irrthum vor und müssen es thun, wenn sie ihre Selbstständigkeit nicht aufgeben und in einander verschmelzen wollen.

In allen Zweigen des menschlichen Wissens und der menschlichen Einrichtungen werden entgegengesetzte Ansichten von einer Seite vertheidigt, gelobt, verbreitet, von anderer Seite bekämpft, getadelt, verworfen, ohne Verspottung und Herabwürdigung.

Warum muß diese in den einfachen Worten liegen, daß, wenn eine Religion für wahr, die andere für falsch erklärt! Nicht in dieser Erklärung, sondern in der Forderung, daß Jemand seine diesfällige Ueberzeugung, welche er seiner Religion gemäß haben muß, nicht öffentlich ausserrechnen darf, wurde Intoleranz und Aufhebung jeder äußerlichen öffentlichen Religionsfreiheit liegen.

Das was in dem beanstandeten Zeitungsartikel gesagt wird, wird in allen katholischen und akatholischen Schulen gelehrt, wird in allen katholischen und akatholischen theologischen Büchern vertheidigt, wird von katholischen und akatholischen Kanzeln gepredigt, ohne in irgend einem Lande von irgend einem Gesetze verboten zu sein. Das Gesetz macht aber zwischen Zeitungen und anderen Druckwerken, Schriften und öffentlichen Reden keinen Unterschied, es kann somit der Inhalt eines Zeitungsartikels nicht strafbar sein, wenn er als Bestandtheil eines Buches, einer Schrift, einer öffentlichen Rede strafbar ist. Wenn der Beschuldigte den Inhalt jenes Zeitungsartikels in einer Predigt gesagt hätte, so würde ihn deshalb wohl kein Gericht zur Keckenschaft gezogen haben, denn er dürfte als katholischer Priester und wohl kein Genüthlicher einer andern Religion dürfte von seiner Religion anders sprechen. Der §. 303 Zt. G. macht aber zwischen einer öffentlichen Rede, und zwischen Druckwerken, Zeitungen keinen Unterschied. Was der christliche Priester predigen darf, das kann er im Sinne des §. 303 Zt. G. wohl auch drucken lassen. Der §. 303 Zt. G. bezweckt die Aufrechthaltung des Religionsfriedens zwischen den Bekennern der verschiedenen Religionen, er bezweckt die Aufrechthaltung, aber nicht die Aufhebung der Religionsfreiheit. Letztere würde aber thatsächlich aufgehoben, wenn dem Bekenner irgend einer gesetzlich anerkannten Religion verboten würde öffentlich zu bekennen, daß er seine Religion für die wahre, jede andere für falsch halte. Aus einem solchen Verbote, aus einer solchen Aufhebung des freien öffentlichen Religionsbekenntnisses würde nicht der Religionsfriede, sondern es würden daraus ein Vermischen und Verschwimmen aller Grundsätze, religiöser Indifferentismus, Unglaube, Irreligiosität, ein Erstorben aller übernatürlichen Interessen und eine absolute Herrschaft des Materialismus hervorgehen. Daß die Gesetze im Interesse der moralischen, sozialen und staatlichen Ordnung solche Wirkungen nicht anstreben, ist selbstverständlich.

Eben darum schützen und fördern sie die Religionsfreiheit und gestatten jedem Katholiken und jedem Akatholiken öffentlich in Schriften und Druckwerken zu bekennen, daß er seine Religion für die wahre, jede andere für falsch halte, daß er das bekannte Falsche verwerfe, haße, verabscheue, verfolge, dabei aber ohne Unterschied der Religion keinen Menschen haße und verfolge, sondern alle liebe. Mehr hat auch der Beschuldigte in dem beanstandeten Zeitungsartikel nicht erklärt. Er hat damit keine Religion vertheidigt oder herabgewürdigt, er hat kein Gesetz verletzt, er ist somit keiner strafbaren Handlung rechtlich beschuldigt, es muß von der einanderer Untersuchung wegen Mangels einer strafbaren Handlung nach §§. 195 a und 197. 1. Zt. V. C. abgelaufen und nach den 3. Absätze des §. 199. Zt. V. C. dem Beschuldigten der Ablassbewilligung in Form eines Schuldloshauszeugnisses ausgesprochen werden.

Es ist selbstverständlich, daß in dem beanstandeten Artikel

kein Thatbestand einer strafbaren Handlung liegt, auch kein Thatbestand einer Uebertretung des Preßgesetzes nach §. 28 und 29. vorliegt.

Graz am 12. Jänner 1861.

Für die richtige Abschrift:

Morlin m. p.

Prečastnemu gospodu dopisniku „Zgod. Danice“ v listu 3. t. l. iz Zabukovja. Vi pišete: „Ali kar „rastlinstvo“ zadeva, moram reči, da mi noče in ne more čisto dopasti.“ Vprašam Vas samo, gospod presojevavec: kako zamorete govoriti o delu, ki ga niste ne vidili, ne brali, ker leži še vedno tu pri meni v Zagrebu v miznici mize, na kateri Vam to le pišem. Opomniti Vam pa vendar moram, da ste prenagljeno brali, da je moj spis v lanskem „Glasniku“ „o čarovnih zeliščih“ pisana le za poskušnjo. Naj Vam zagotovim, da ni v nikakoršni zvezi z „rastlinstvom“, ki ga mislim izdati. Da bote pa še bolj mirni. Vam hočem nekaj dati za poskušnjo iz svojega rastlinstva:

„Velika kopriva (grosse oder Wald-Brennnessel, *Urtica urens*) ima plazečo koreniko, kviško stoječe, četirobato, več čevljev visoko steblo z nasprotnimi, serčastojajčastimi, prispicenimi, debelo napiljenimi listi. Listi in steblo so pokriti s pekočimi ščetnicami, ki imajo podobo majhnih, terdih las, ki se na srednjem koncu v kljukico, na spodnjem pa v mehurček končavajo. Če se jih dotakne, se kerhke kljukice rade odlomijo in žgeči sok teče iz mehurčka skoz votlo ščetnico v kožo, na kateri se potem napravi boleč spuščaj.

Mali zeleni časni cveti so dvodomni in stopijo v pashnih, visečih latih. Plodovi so prav majhni, černi orehki.

Kraj potov, v ploteh, na pustih krajih in po gozdih zraste mnogokrat čuda velika, povsod pogostoma. Cveti od junija do septembra.“

In enaka je cela knjiga. Ni družega v nji, kakor. 297 rastlin je popisanih. *)

V Zagrebu 2. februara 1861. Ivan Tušek, profesor vise realke.

Iz neke fare na Slovenskem. (M. R.—t.) V svarilni izgled vsim zaničevavcem Božjih namestnikov naj podam resnično dogodbo, ki se je pred nekaj časom pri nas zgodila. Neki odslužen vojak je navadno pri vsaki priliki zaničeval rad duhovne ali pa še celo preklinjal. Ko so pa duhovni pastir pri neki priložnosti osebo iz njegove naj bližnje žlahte zavoljo njenih napak nekaj karali, se je revše prederznilo jih strašno preklinjati zavoljo tega pravičnega posvarjenja in opominovanja. Pa Bog sam se za svoje služabnike poteguje. — Kmalu po tem se mu je začelo po glavi bloditi. Ves zbeگان sam ni vedel, kam bi se bil del in vedno je prilike iskal, se umoriti. Le prekmalo je k temu tudi res dobil priložnost. Neko noč je čul, da bi se v vasi kaka nesreča ne prigodila, in proti jutru zleze na neke svisli, in ondi se ta zbeگانi malopridnež ustrelil. Zadnje njegove besede so bile, kakor mi je pravil neki človek, ki ga je sam slišal: „Lovi ga! lovi ga! lovi ga!“ — „Derži ga! derži ga! derži ga!“ — Lejte, preklinjevalci in zaničevavci Božjih namestnikov, prežalostni konec takega reveža! Bog zaničevavce duhovnov navadno kaznuje z ostepljenjem uma, terdovratnostjo in naglo neprevideno smertjo, zakaj Jezus sam je rekel: „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor pa vas zaničuje, tudi mene zaničuje.“ Strašno. — Čez vse strašno je pasti v roke živega Boga; zapomnite si dobro vsi zaničevavci Božjih namestnikov! — Z Bogom!

*) Po tem razjasnilu, ki nas prav veseli, ni „rastlinstvo“ vsim častitim bravcem prav živo priporočljeno in priporočimo. — tudi radi naročila na „rastlinstvo“ in „zivalstvo“ (zvezek po 70—80 kr.) sprejemamo, ako jih kdo hoče nam zročiti. Da bi jih le obilno bilo. Zanesljivo je ravno te misli naš veli dopisnik iz Zabukovja, kterega spis očitno kaže, da ne išče družega razun blagra slovenskega naroda. Vr.

Iz Kamnika pripoveduje dopis, kako so častitljivi misijonar gosp. Pirc ondi, v svojem domačem kraju, večkrat pridigali; 3. predpepelnično nedeljo je bilo v glavni cerkvi darovanje (ofer) za njih misijom. Obširniji popis prihodnjic.

Z Gojzda, 2. sveč. A. Č. Tudi jaz opazujem s svojega hriba, kako se godi z družbo za podporo bolnih in v pokojenih duhovnov. Res je svet gospod Jeričev nar bolj. Po tem svetu pridenem tukaj 50 goldinarjev a. v. z vošilom, da bi drugi še več dali. Upam, da bote po ti poti kmalo ne majhno zalogo skupej dobili.

Z Gorenškega. Rojakom Slovencem prošnja in nasvêt! — Ni ga omikanoga naroda na sveti, ki bi s ponosom se ne oziral na slavne može svoje. Časti in spoštuje jih v življenji, pa tudi po smerti jih ne pozabi. Če pa Slovence tudi vsled svoje slabe sreče ne slovi po sveti ko omikanec, velja vendar na daljavo okrog kot dober kristjan, in kristjana uči vera: da ljubezen sega čez meje groba. Da se nam pa, bratje Slovenci! ne bo očitalo, da smo merzli, neotesani, nehvaležni, opomnim vas ene reči, ki nam ne sme biti majhna, in tudi ni majhna. — Čas ne prestanto naprej derči, dnevi zginjujejo nam spred oči ko senca. Tudi leto velikokrat hitreje mine, kakor marsikdo želi. Tako preteklo je v naglici tudi že nekoliko mesecev, kar zakrila je — res veliko prezgodnja mogila — umerle ostanke slavnega našega g. Gregorija Riharja, in groba njegovega ne zaznamuje dozdej še nikakoršen spominek. Ta reč naj se pač nikar preveč ne zastara! — Pokojni sloveči Vodnik je sicer res pel:

„Dovolj je spomina.
Me pesmi pojó.“

al on je živel takrat; zdaj je in mora drugač biti. Slovenski narod napredoval je tudi v ti reči; zakaj ako se oziramo tudi po naj priprostejših pokopališih naše zemlje, vidimo, da ljubezen in spoštovanje kinca pogosto mogile ljubih svojecev s prav ličnimi, pogosto celo s krasnimi spomini. Le pomislimo pa, ko bi prišel čez leto in dan kak sloveč Slovan v Ljubljano in bi rekel kakemu narodnemu veljaku: Gospod! pospremite me na grob Riharjev; pa bi ga ta kmalo ne vedel peljati kam, al bi ne bil celi narod potem graje vredin? — Rajni Rihar bil je naše gore list, slaven mož, sloveč kompoziter, ljubljeneč naroda; — narodova dolžnost je toraj, da njega ne pozabi, — narod sam naj zaznamova, kje počiva prvi skladatelj njegov. Od nepremožnih sorodnikov rajnega Riharja kaj takega zahtevati, bi ne bilo lepo in tudi ne pravično. —

Med spominkom in spominkom vendar ni delati tukaj razločka; dosti je, da se napravi. Tudi za nizko ceno se včasih kaj ličnega dobi. Toraj naj se razglasi z le-temi versticami najprej prošnja: Darujte, prepoštovani nekdanji učenci in tudi spoštovavci nepozabljivega Riharja vsaki po svoji moči kak majhen donesek v ta namen. Obrok za darove naj bo postavljen do Velike noči tega leta. Kdor bo rad dal, mu ta čas ne bo prekratek, pusteža bi pa tudi leta in leta zastoj čakali. Gotovo bo slavno vredništvo „Zg. Danice“ rado sprejemalo darove *), in ker upam, da se v ti reči ne motim, priložim koj sam mali donesek v ta namen. Da se pa vendar vredništvo preveč z opravili ne preobloži, naj se ustanovi v Ljubljani izmed iskrenih rodoljubov odbor, in ta naj koj po veliki noči naroči spominek po svoji dobri previdnosti in po primeri nabranih doneskov. — Zdaj pa še nasvêt. Večidel je bilo le Ljubljančanom dano, pospremiti ranjega gosp. Riharja na zadnji poti k grobu; marsikak njegov nekdanji učencec, marsikak spoštovavec njegov bil bi se morebiti tudi serčno rad vdeležil, ali zvedel je žalostno novico o smerti še le tedaj, ko je ranji že pokojno počival v črni zemlji. Naj toraj poskerbi slavni odbor, da bo spominek zgotovljen ravno o obletnici

Riharjevi (da se to prav lahko zgodi, ni dvombe, ker ima Ljubljana umetne kamnoseke, ki si bodo v čast šteli, delo prevzeti in do določnega časa ga zgotoviti.) Dalje naj se določi za obletnico kak dan sred tedna, da duhovniki in učenci tudi v daljavi ne bodo ovirani, vdeležiti se je. Kak čertek bi bil naj bolj pripraven za to, ker se tak dan človek naj laže odterga od doma. Ob določeni uri naj bi bila potem slovesna črna maša pri sv. Krištofu, in po ta-isti sprevod od cerkve k grobu, kjer naj bi se k sklepu spominek odkril ter se kaj zapelo. Če se to izpelje, bomo spolnili s tem le svojo sveto dolžnost, narod slovenski pa bo smel reči, da poslalil je svojega prvega skladatelja, kakor se mu je spodobilo. —

Upam in terdno se zanesem, da vabilo moje našlo bo mnogo blagih serc, ki bodo djansko spričale, da ljubezen in spoštovanje njihovo do ranjega učenika sega tudi čez meje groba. Naj se zgodi! —

Rodoljub Podratitovski.

Iz Maribora, 31. prosenca. Po zgledu mnogih drugih škofij želijo tudi naš milostljivi knez in škof v temeljiti zalogo v pomoč za doslužene in onemogle duhovne, in so z razglasom 17. grud. pr. l. duhovništvo k pristopu v to družbo povabili. Nar manj 200 duhovnov se mora podpisati, da se družba kakor vstanovljena spozna in svoje delo začne. Mera za doneske so določeni dohodki, kateri se pri kaplanih brez razločka na 200 gold. prerajtajo. Od dohodkov do 600 gold. se plačuje po 1 gold. od sto, od dohodkov, kolikor ta znesek presegajo, pa pol gold. od sto. — Za pravilo naj bi služilo, da noben družban v sili ob enem nad 100 gold. ne prejme. — Vodstvo družbino bo naslednje: Družbani vsake dekanije si izvolijo dva namestovavca ali zastopnika, ki z dekanom vred prošnje potrebnih družbanov preiskujejo in presojujejo. Dekani s temi zastopniki vred izvolijo izmed družbanov, ki ali v Mariboru ali v okolici živé, šest poročnikov, kateri s škofovskim nadzornikom vred ravnateljstvo cele družbe oskerbujejo. — Zaupamo, da to osnovo bodo vsi duhovni z veseljem sprejeli.

Prodaja lanskkih „Drobtinic“ se prav dobro odseda; od 1500 iztisov je že v tem mesecu nad 800 prodanih. Posneti natis življenjepisa A. M. Slomškega pa je že ves pošel, tako da se bode mogel te dni drugi natis začeti, ki bo gotovo še pred veliko nočjo doveršen, da se bo zamogel namen doseči, ga o sklepu šolskega leta učencem kakor dostojno darilo podajati. Zakaj le z obilnim razširjanjem življenjepisa se dá blazivni spomin Slomšekov in njegov duh med narodom neumerljivo ohraniti, brez tega se le prezgodaj pozabijo zasluge in čednosti tudi naj veljavniših mož. Da bo pa mogoče knjižico, ki jo bo tudi kinčal kip pokojnega kneza, za šolske darila kupovati, se ji bo v zaupanji, da bo našel tudi drugi natis obilno prijatlov, tudi v prihodnje enako nizka cena ohranila, akoravno bojo stroški veliko večji. Pri pisatelji bo veljala 36 kr. v ličnem vezku, po knjigarnah, se vé da, nekoliko več. Naj priličnije bi tedaj bilo, ako bi se več duhovnov ene okolice pri pisatelji oglasilo.

Z Goriškega, 14. pros. —n—. (Konec.) Še en glas o Riharjevih napevih. Kar 2. list Zg. Danice svetva zastran „Riharjevih napevov.“ to gotovo ž njim vred želi vsak slovenski rodo — in bogoljub — nanreč to, de bi si vse te neprecenljive napeve kupila vsaka cerkev, ktera že ima orglje in organista. S tem bi bil vsaki cerkveni občini za vse prihodnje čase pridobljen zaklad za naj lepši in zares cerkveno (keršansko) petje, in s tem najlaže odpravljeno tisto nespodobno in spodkljivo „igranje“ in vekanje posvetnih viž, s kterimi neumni in posvetnjaški orglavci orgle in Božjo hišo skrunijo.

Se vé pa, de s samim kupljenjem Riharjevih napevov se ni dosežen ta dvojni namen; treba je, da dušni pastirji tudi skerbno čujejo nad tem, de se orglavci vestno derže le v pravem cerkvenem duhu zloženih napevov, kakoršni

*) Serčno rado, in ponudilo jih bode za ta čas v hranilnico, kakor darove za duhovsko matico. Vr.

so vsi Riharjevi brez izločka, ter de teh nalaš zato kupljenih ne spodrivajo samovoljno s svojimi posvetnjaškimi dudlarijami. Potem se ne morejo izgovarjati s tem, de „igrajo le, kar že znajo,“ in de so njih zaslužki premajhni za nakupljenje Riharjevih napevov, ako jih jim oskerbi cerkveno oskerbnitvo. Tode oskerbnitvo jih kupi le za cerkev, to je, za rabo pri Božji službi, ne pa šolmastru v last, da bi jih, n. pr. pri prestavi v drugo službo sabo jemal za svoje. Naj bi se za cerkev kupljeni napevi hranili v farovži, vendar pa šolmastru, za čigar rabo so namenjeni, izmed teh vselej vse tisto prepustilo, kar si sam želi in izbere; samo da se vselej vse izposojeno proti zapiše v zapisnik izposojenih knjig in muzikalij, in tako vpisano ostane, dokler se nazaj ne odrajta in ravno tako spet za drugo novo zameni. Taki pogosti zapisi so častilno spričevanje za šolmastra, de pridno bere in se muzike vadi; pa tudi častilno spričevanje za duhovnijsko knjižnico, de mu rada postreže in brez troškov pripomore k večji popolnosti v šolski učbi in cerkveni muziki. Šolmastrer iz te knjižnice dobiva zastonj vse pripomočke k napredovanju v tem svojem dvojnem pokliči, knjigarna pa si s takim posojevanjem zavaruje svoje knjige in muzikalije vsega poškodovanja iz nemarnosti, in si jih tako ohrani ne le za kaj tednov ali mesecev, temuč na leta in stoletja.

Tako se tudi izvrstni Riharjevi napevi lahko pridobé in v njih hrani celi zaklad naj lepsih in zares cerkvenih pesem in napevov za vse prihodnje čase. Ktera cerkev na Slovenskem — vsaj izmed tistih, ki že imajo orgle in organista — bila bi tako uboga in siromaška — ne na denarji, temuč na skerbi in vnetji za Božjo čast, de bi si ne oskerbela in marljivo ne hranila tega zaklada za cerkveno petje? — Jest pa vprašam se dalje: Je li mogoče skladaveni teh toliko cenjenih napevov laže ceneje in naravnaje napraviti častivni spominek, kakor s tem, da si vsaka taka cerkev kupi njegove sloveče napeve, ter hrani se za prihodnje rodove? Slovenski narod pa po tem tako lahkem in cenem spominku ne časti le samo mojstra, ki mu enak dozdaž se ni živel med sinovi, temuč časti tudi sebe, spričevaje tako djansko, de ima razum in vkus za umetnijske dela, pa de ve in hoče tudi dostojno ceniti mojstra rojaka. Malo vkusa za umetnost in sploh se malo omike bi razodevalo oskerbnitvo, ki bi svoji cerkvi ne preskerbela spominka ki mu je pglavilni namen za vselej vender le — čast Božja — po dostojnem cerkvenem petji? — Kaj ko bi tudi slovenske škofjstva priporočile tako častiven spominek — v tako blag namen? — n —

Iz Gorice, 7. svec. — 6. t. m. so iz Benedek po železnici pripeljali truplo ranjce Ljudovite Marije Terezije, Paruske vojvodinje, ter so ga med zvonjenjem po vsem mestu spremili v franciškansko cerkev na Kostanjevico, ker so 7. ob 9 prevz. vikši škof vpričo imenitne gospode opravili slovesno črno mašo in molitve, ter je bilo truplo v rako vloženo. (Obšitni prihod., ker nam je dopis že pozno prišel v roke.)

Terzaška družba za podpora bolnih in obnemoglih duhovnov ima že 90 družnikov, pa jih bo še več pridobila. Drugi pot kaj o njeni vravnavi.

Z Dunaja slišimo od slav. Marijine družbe, da v kratkem se dva nova masnika iz reda sv. Franciška podasta v misijon v srednjo Afriko, in da v Hartumu je vse zdravo in delavno.

Na Dunaji, 5. svečana. — k —. Vse se giblje po svetu, unstran atlantskega morja je vojska, na Poljskem vojska, proti severju so se podali vojaki in že germijo kanone, tedaj tudi pri Danewirku je vojska. Čudne homatije se razpietajo po zemlji, mnogo vózlov je treba razvezati, po marsikaterem udrihajo z mečem, ali bo pa tako delo v slavo, kdo vé? Toda pustimo politiko, ki ni naš posel; prijatelj Pust se nam je zopet oglasil, poreden in muhast je kot po navadi, teko pa mu že zadnji dnevi, popečajmo se

nekoliko ž njim! Po podobi znan mi je ta junak samo iz pratike, in ker ga sicer še nikjer nisim vidil osebo, moram verjeti, da je „dobro zadet,“ značaj njegov pa je tako splošno znan, da ga ni treba popisovati. Vě se tudi, da mu je bitje enako nekdanjemu Bahu, in dasi nimamo njegovega rodoslovja, vendar morebiti ni napačno terditi, da je iz Bahove hiše. Častijo ga po širokem, vterjene šege se ne opusté iz lepa, ali češčenje mu je dvojno. Bodi si kdor koli, svečenik ali posvetnjak, poštenih in neškodljivih veselie ne zavida človeštvu. Ali kakor je spačena omika zašla v raznem oziru, tako posebno v nekterih pustnih veseliech. V tem tudi dunajsko mesto ni zaostalo, nekteri mu zastran tega v novejem času že celo večo slavo dajajo, kakor Londonu in Parizu. Se ve da slava taka z žalostjo serca polni pravim človekoljubom, in posebno v tem času velja: *beatus ille, qui procul negotiis urbanis!* Res je, da zanjke zapeljivosti so nastavljene povsod, toda prilike so različne in po okolnosti so popolnoma skrite pasti. Več kakor vse drugo pa dela dan danes slaba in pomankljiva odreja. Da si nekteri starši veliko prizadevljejo, da bi prav izgajili svoje otroke, vendar prepogosto bolj merijo na um kot na serce. Ali kaj pomaga tudi naj bistrejši duh brez blagega serca, brez lepe in pazne vesti? Brez tega se ne dá hoditi po pravi poti. Prerado se tudi godi, da se mladosti ne daje pravega okusa za lepo in dobro, od tod izhaja, da čedalje bolj se pogreza v vsakdanje bedarije. Nar bolj obžalovanja vredna pa je mladina, ki ne dobiva nikakoršne odreje, in vzlasti, ako potem zaide med ostudne druhal, zgubljeni so taki, ker nimajo orožja, da bi se branili.

Iz Amerike piše g. misijonar Miroslav Chmelicek v „Illas“: Življenje v Ameriki sedanjo dobo je taka zbrozdana mešanica, da je podobno babilonskemu stolpu. Pred vsmim drugim je želeti, naj bi jenjala strašna deržavljanska vojska, ktera tako velikansko nesrečo vali na našo sicer odobroteno Ameriko. Okrajina Illinois, izmed najlepših in naj rodovitniših v tem delu zemlje, ne ve nič o vojski, hvala Bogú! vojni rohovž je proti jugu. Nrvne razmere v Vašington-u, našem glavnem narodnem sedežu, morajo po naznanilih časnikov res prestudne biti. Hudodelniki, dobičkarji in klateži, ... nesramništva brez števila in z vsih strani — so si to mesto za sedež izvolili. Iz bližnjega št. Lujza se tudi ne sliši nič prida; tatvine in ropi se berejo v vsakem novičarskem listu: ... z naj globokejšim užaljenjem zavolj ljuške razuzdanosti ga iz roke denem. V doljnem Misisipu se gujetejo razbojnikji, ki kar na trume napadajo in ropajo ladije, kadar prikerne ktera k bregu. Strah pretresa bravea, ki bere požiganja, ki so se počenjale nedavno na ladijah na Misisipu; ljuško življenje nima tukaj nikakoršne cene: „vsemogočni dolar“ tu vse velja! — Naše katoliško življenje in njegov razevit se v ničimur ne kerči; tukaj imamo popolno svobodo. So pa tudi tu premnogotere verske ločine in stranke; laž si ni postavila ne enega, ampak na tisoč hramov. Metodisti skačejo in plešejo v svojih „meeting-hovses“ (zbirališnicah); anabaptisti keršujejo svoje verce v zamerzjenih rekah; mormoni samopašijo v svojem mnogobabstvu. V nekem mestu illinoiskem sem pred nekaj časom slišal metodistiško ženo pridigati, — žlobodrala je nekaj o kerstu z ognjem in vėdla se kakor s hudobo obsedena. Metodisti imajo svoje shode in telovadbe vselej zvečer, enkrat na leto pa po 8 in 14 dni pod milim nebom. Mi katoličani živimo z vsimi v miru. ... Spreobračanja h katoliški veri so v Ameriki pogostoma; nedavno je pristopil protestanski pastor. ... Nas amerikanske duhovne plačujejo občine; cerkveni stoli ali klopi se vsako leto oddajejo, dohodki so za duhovne in cerkvene potrebe. Mnogi plačujejo za sedež po 60 gold. na leto; mnogi imajo 3, 4 ure hoditi ali jez-diti do cerkve. ... Povsod napravljamo katoliške šole, ker nov zarod želimo zrediti, z mladostjo se mora pričetek k boljšem storiti. ... Vaši učenjaki, ki hočejo šolo od cerkve odtergati, naj se tu zgledujejo, da šola je hčerka cerkvena. —

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Tako dolgo so mir vterdovali, da se je res nekaj vojske skuhalo. „Dixerunt: Pax; et non erat pax.“ Ker Danija s Prusijo in Avstrijo ni mogla v komolce priti, je 30. pros. pruski vikš general Wrangel danskega vojskovodja Meza-ta zarotil, da naj se umakne iz Šlesvika; uni pa je djal, da ne gre, ker ima od svoje vlade nasprotno povelje. Po tem takem so v začetku tega mesca avstrijske in pruske voje mejo prestopile ter šle čez reko Eider v Šlesvik in kmali so se jeli kresati z Danci. Avstrijanci so bili dozdej srečni in so 3. t. m. pod generalom Gondrecourt-om sovražniku z napudom vzeli vterjeni kraj Königsberg pri Oberseiku, premagali sloviti Danewirk, vzeli Gottorf, Fahrtdorf in pregnjajo sovražnika proti Flensburgu, skorej sredi Šleswika. Dohili so v oblast 60 topov; zpubili pa tudi precej vojakov. Tudi Prusi na desni strani poslednji čas dobro napredujejo. Danci so zapustili mesto Šlesvik.

Pomniti je, da Danija vsa skupaj s svojimi otoki in naselstvi vred ima na 2934 miljah nekaj čez poltretji milijon prebivavcev. Vojne sedanjí čas ima dobrih 70.000 mož, in 113 vojnih brodarstev in topnih čolnev s 1120 topovi. Kako da se Danija upa poskušati z dvema velikanima pri tacih močéh, je čudno, ako ne pričakuje od kodar si budi pomoči. Anglija se je nicer že grozila, če kdo Dancem kej žalega stori; ali zdaj je pa vendar znati, da se boji v ogenj seči, ker se ne mara opeči. Pariški dopisnik v „Armonii“ hoče vediti, da si v teh okolišinah zopet Napoleon III roke mane. Anglija, češ, da je na razpotji; ali pusti potolči Danijo po Nemcih, in potem zgubi vso veljavo pred Napoleonom, brez kterega si ne upa pomagati Danii, ki ji je morja in gore obetala; ali pa se vdeleži vojske zoper Germanijo: in Napoleon III si berke više med dvema pripravcema. Ktera koli teh moči bi bila tepena, bi bilo Napoleonu prav, ker obé da niste goreči prijatelji družemu napoleonstvu. Ko bi se pa obojna vojska dobro ugrela, sumijo še celo, da bi Napoleon bil kec priti k Renu in proti Belgii pogledat. Ni torej čudo, da je angleška kraljica 4. t. m. v prestolnem govoru razodela lordom, kako močno jo skerbi sedanjí stan po Evropi. Pa tudi Napoleonov „Constitutionel“ meni, da začetek bitev na Eideri utegne velike in nevarne nasledke imeti, ako se pomisli na ponos in serčnost dansko. Pariški dopisnik pravi, da res zamorejo strašne in neprevidene reči vstati, — ali enako lahko jo Prusija in Avstrija v kratkem obravnate z Danijo. — Zmešnjave pa o sedanjí dobi so toliko večí, ker mnoge vlade še med seboj niso edine; v londonskem ministerstvu je potrés in žuga se prekuc, ker eni so za pomoč Dancem, drugi zoper nje; ravno tako se govori o Berlinu, da kralj in minister Bismark nista enih misel zastran Danskega. — Francija je neki naznanila zaveznicí Italii, da bi utegnila 100.000 mož pomožne vojske od nje iskati, ako do kake vojske pride. Je mar to zgoli nagajanje? — V Milanu laški prekucuhi natihoma zmiraj rijejo; — sardinska vlada s strahom čuje nad tem gibanjem. —

Z braslavskega okroga učitelji, na Českem, so v 25. seji gosp. zbornice po kardinalu Švarcenbergu dali prošnjo zper ločitev šole od cerkve, in zbornica je predlog sprejela, da naj se prošnja zroči državnemu ministerstvu. Ti gg. učitelji modro previdijo, kaj je njim samim, šolam in mladosti v prid. — Zoper več telovajskih prošenj je zbornica na kardin. Ravšerjev svet prestopila k dnevnemu redu, „ker ni vzroka, da bi se telovajstvo ko zavezna stvarina vvedla v vse državne učiliša.“

V Masilii bodo letošnje Šmarnice sklenjene s posebno slovesnostjo. Posvečena bo zadnji dan majnika ondodna že skoraj dodelana velikanska nova cerkev Marije D., imenovane Varhinje. Čez 25 samih vikših škofov in škofov je že obljubilo, da pridejo. Kardinal Villecourt z mnogimi napo-

litanškimi škofi in prelati in osebani papeževoga dvora pride iz Rima.

Mornarji barke Mexiko so pred nekimi tedni pri Marii Devici mornarski (Notre dame des Flots) v Sainte-Adresse u neko storjeno obljubo očitno in slovesno spolnili, ki so jo bili storili 2. gradua v hudem viharji. Vsi mornarji so šli iz mesta Havre-a v procesii; eden izmed njih je procesijo peljal s prižgano svečo. Ko so prišli k obnožju bregú, na katerem stoji cerkvice, so vsi ondi odložili svojo obutev, svoje vratnice, in so gologlavi in bosí dalje šli. Domači duhoven jim je opravil v svetlihu zahvalno mašo in razveselil jih je s primérnim govorom. — Na morji, pravijo, se človek uči moliti. Pač marsikoga bi bilo treba tje poslati —

V St. Jago v ameriškanski državi Chili se je neki pripetila strašna nesreča. V neki cerkvi, napolnjeni z verniki, zlasti mladostjo, je v praznik čistega spočetja Marije Device vstal ogenj in v hudi zmešnjavi in sitni guječi je menda blizo 1700 ljudi strašen konec storilo. Vrata so se s podertimi ljudmi tako zagnjetle, ke ko je vse ven tišalo, da ni nihče več naprej mogel, in ker se je leseni strop vderl, je bila nesreča v ne dolgem času dokončana. — Tudi to je nekako znamenje sedanjih časov. Kdo vé, kaki drugi večí nesreči je previdnost Božja iztergala te nesrečne, ki so tukaj, bi djali, kakor mučenci svoje življenje sklenili? Neki laški časnik je to nesrečo naznanovaje duhovstvo preklinjal in gerdil! Naj bi rovarski časnikar prevdaril, da duhovstvo je pri taki reči tako nedolžno, kakor so župani po mestih, ako jim kolera na tavžente ljudi pomori, ali kakor kapitan na morji, če mu vihar pogoltne barko z ljudstvom: temu nasproti pa ne mara ravno uni časnik z Garibaldom, Macinom id. vedoma, nalaš in iz hudobnega namena vsak dan ogenj vžiga, ki je požerl že tavžente in tavžente nedolžnih Italijanov.

Lesniki, jabelka in lesnika.

Akoravno Renanova neverska knjiga ni mogla v Rim in je ondi le po imenu znana, se vendar v svetem mestu obhajajo tridnevnice v popravo brezčastja, k. ga je ta ostudni nejevernik raztrosil. „Ti si Kristus, Sin živega Boga!“ je rekel Peter. Gospod mu je pa za placilo zavolj tega spoznanja djal: „Ti si Peter, na to skalo bom zidal svojo cerkev, in peklenske vrata je ne bodo zmagale.“ (Mat. 16, 16, 18.) To placilo, ki se že čez osemnajst sto let tako natanko spolnuje, je dosti terden dokaz za Božjo osebo Sinu človekovega, ko bi tudi na tisoče in mirijade drugih dokazov ne bilo. Častiljiv je ta evangelij, ki se bere v god Stola sv. Petra. — Po vsem Laškem se vled Renanovega preklinovanja z nezmerno navdušenostjo vnema ljubezen do Jezusa. Ko je v Vičenci undan dušni pastir v cerkvi sv. Stefana zaklical z veliko gorečnostjo: „Ti si Kristus, Sin živega Boga,“ so poslušavci, povzdignjeni z ljubeznijo in živo vero, vsi z enim glasom ponovili te besede sv. Petra, ki ostanejo enkrat za vselej nar bolj živo versko pričevanje zoper bogomorivce. (Eco delle Alpi retiche.) — V francoski postavodajni zbornici je ena naj slavnih osebnost oporni govornik Thiers. „Giornale di Ginevra“ pravi: „G. Thiers prihaja brez naj manjši priprave: nima ne naj manjših pomožnih knjig pod pazho, ne kosca popirja v rokah. Ako bi ne bilo klasiškega kozarca vode pred njim, ne mislilo bi se, da namerja spregovoriti in poslušavce skoz dve uri nase nepremakljivo vperte ohraniti, ne da bi se dal ostrašiti presekovanjem, ne da bi le trenutek časa zgubil nit, ki ga vodi skoz tolike ovinke njegovega dokazovanja. V poslednji seji so nekteri gledavci na dveh razločnih odrih (tribunah) nalaš opazovali, kakošen vtisljej dela slavni govornik. Tu je bilo viditi princa Napoleona, od več zelenega, z zbeganim obrazom in znati je bilo, kakor bi s silo svojo nepoterpežljivost zagrizoval; — tam je bil general Changarnier, brez

vse tiste pobitosti, ki mu je lastna, in je nasledval Thiers-a z naj prijaznim očesom, sem ter tje tudi z gibanjem; tudi njegov glas se je mešal med pohvale, ki so se razlegale iz nekih zbirališnih klopi. — Nobena beseda se drevi in davi hujski ne terpinči, kakor beseda „prostost“ ali „svoboda.“ Tat, pijanec, razuzdanec, kakor poštenjak — vsak ima drugačno mero in vatel za svobodo. Zakaj? Zato, ker nar večji del ne dajejo tej besedi pravega zavmena. Morebiti se nihče ni te besede tako pojasnil, kakor viksi škof v Verčeli v svojem letošnjem postnem pastirskem listu. „Prosta volja,“ pravi višji pastir, „ta zmožnost, ki čutimo da jo imamo v sebi, delati dobro ali pa hudo, je moč, pa ne pravica; tako n. pr. ima človek telesno moč ropati ali lagati, nima pa k temu pravice. In ako ta zmožnost ni pravica, ta zmožnost tudi v pomenu naših nasprotnikov ni prostost; in zavoljo tega Cerkev z ojštrostjo svojih naredb prav po pameti omejuje to osodno zmožnost, ktera bi zamogla s svojo slepo in hudobno samovoljnostjo žaliti naj svetejši Božje in človeške pravice; ne omejuje pa „prostosti“ ali natorne in božje pravice, ki jo imajo ljudje zato od Boga, da bi spoznali resnico, skazovali čednosti, sami sebe boljšali, kakor njih natora veleva, ktera od njih ne iše in ne tirja drugzega, kakor to.“ To so zares zlata vredne besede. — Zavoljo tistega „Narrenabend-a“ precej šumi po mestu. To-ti je bilo, kakor se „Laib. Ztg.“ hvali, čudnih reči viditi, n. pr.: „Mehrere Söhne Davids, welche Würstel verkaufen und Abonnenten auf die Wienerkirchenzeitung sammeln; das Ohr, das Paulus (!) dem Malchus abgehauen; den Floh, den die Kaiserin Eugenia ihrem Gemal in Bezug auf die römische Frage hinters Ohr gesetzt“ itd. Govori se pa po mestu še o raznih, ne preveč snažnih rečeh, ki so „Plaude-reien“ prav storile, da jih niso zapisale, ako so resnične.

Slovstvo. Ravnokar je v zalogi Giontinitovi v Ljubljani na svitlo prišel prvi zvezek novih bukev, imenovanih „Dušna hrana za katoliške deržine ali keršanski nauk in življenje svetnikov z več kot 700 podobami.“ Te bukve je po slovečem L. Mehlerju slovensko spisal gosp. And. Zamejje in izhajale bodo v zvezkih po 5—6 pol, zvezek po 30 kr. — To nepričakovano, vsemu Slovstvu silo koristno, pa tudi posebno mikavno delo obsega vsakdanjo duhovno hrano za vsako keršansko hišo. Keršanski nauk je namreč razdeljen v berila za vse dni v letu, vsak nauk je razdrobljen v prašanja in odgovore, posamni odgovori so razlagani in pojasnovani s podobami, zgledi, povestmi iz sv. pisma, življenja svetnikov in drugih dogodov; tudi je pridjano življenje tistega svetnika, ki se ravno tisti dan obhaja, z vpletenim naukom, ki se je v berilu razlagal in s primerno molitvijo. To so res bukve nalaš prav za deržine in serčno nas veseli, da je kaj takega prišlo na svito, kar — naravnost povemo — smo že davno želeli, da bi Slovenci imeli. Za oličeno slovensino in versko pravnost nam prok gosp. pisavec.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Akoravno ima „Danica“ obilno lepe druge tvarine, hvala Bogú in dobrim prijatom! bi vendar ne bilo prav, ko bi se vaje čisto opustile, ker duša je tega redkega živčva posebno potrebna. Pa naj kdo reče, da ni res!

Ostali smo bili pri molitvi. Tretji način molitve je moliti v prenehljajih ali pavzah, kakor so navadne v muziki. To je namreč tako, da se ustna ali besedna molitev večkrat s kratkim postankom preterga in ne teče zmiraj dalje. Moli se papo tem načinu zato, da se dobre misli in čutila, ki med molitvijo prihajajo, bolj poživljajo, ali da se molitev bolj ugrije. Pri taki molitvi se besedam molitve tudi dostikrat

kaj pridene, ali predene, se besedo zdaljšajo itd. Tako n. pr. se utegne moliti Gospodova molitev s takimile besedami: Oče naš! O pač zares Oče, in pa naš Oče; ker vse, ki te ljubijo, kakor otročiče zopet nasproti ljubis! ... Kteri si v nebesih, in čigar velikost, mogočnost in častitljivost nebena oznanujejo!... Posvečeno bodi tvoje ime!; ker ti sam si svet... Pridi k nam tvoje kraljestvo! Oh, daj de v tvoje kraljestvo pridem, in te tamkej na vse večne čase gledam, ljubim in uživam! Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih tako na zemlji! Oh, dodeli mi moč, da bom mogel res tvojo voljo spolnovati na zemlji, kakor ti v nebesih hočeš in velevaš! ... Daj nam danes naš vsakdanji kruh!... Kruha, o nebeški Oče, prosim, ne sladkarstva, — tega kar je treba, in ne počemur hlepi poželjivost; našega, ne tujega kruha; vsakdanjega prosim, ne preobilnosti, da bom spet jutri in vsak dan k tebi molil!... In odpusti nam naše dolge, oh toliko grehov, toliko zasluženih šib! Kakor tudi mi odpušamo svojim dolžnikom — vsm, prav vsm brez razločka, iz ljubezni do tebe, in prav zares, prav iz sereca, tako in vsem razžalnikom prav dobro vošim!... In nas ne pelji v skušnjavo, ker smo tako slabe in nestanovitne stvari!... Temuč reši nas hudega, reši nas greha, ki je zares le sam pravo hudo, in vir vsega hudega!... Amen! Zgodi se, zgodi se! —

Kaj ko bi ti poskusil vsak dan en očenaš tako ali enako obmoliti? Ne mara bi potlej še druge molitve opravljaj bolj goreče, s čutilom in z nekim dušnim mazilom, in ne tako tlačansko, nejevoljno in suho. Tako se duša navadi na tisto, kar je rečeno! „Vedno molite!“ namreč na bogoljubne zdihljeje, na stanovitno povzdigovanje duha k Bogu, na vedno zedinjenje z Bogom.

Častitljivi Janez Behrmans je od mladih let molitev prav posebno ljubil, nič mu ni bilo ljubši, kakor z Bogom se pečati v svojih mislih. Zavolj tega je pa zmiraj nekako posebno prijazno Boga zraven sebe čutil in nebeško veselje je prešinjevalo vse njegovo bitje. Odtod je izviralo, da je z veselo serčnostjo vse prelepe čednosti razodeval in spoznaval, v keršanski popolnomasti vedno raste, pa svojo angelsko lepo dušo in telo neomadežano ohranil.

Časi so nevarni, poskusi tudi ti bolj moliti, keršanski mladeneč... ali kdor si bodi! (Dalje nasl.)

Duhovske spremembe.

V goriški nadškofii. Umerl je č. g. Sgonik Jan., kurat v Šcerbinici. R. I. P.!

V ljubljanski škofii. G. Fr. Pevec, fajm. na Kerki, je umerl 1. t. m. R. I. P. Kerška fara je toraj 5. t. m. razpisana.

V terzaški škofii. Umerla sta: G. Tom. Pretnar, lokalist v pokoju, in gosp. Jož. Dukič, kaplan v Opatii. R. I. P.!

V lavantinski škofii. Za korarja pri stolni cerkvi sta imenovana preč. gg.: Martin Stranjšak, farmešter v Zaverči (kteri je pa zavolj bolehnosti zopet resigniral), in Francišk Kešman, farmešter v Pišecah. — Prestavljena sta gg. kaplana: Jožef Skerta v Vitanje, Matija Zang v Zavec.

Dobrotni darovi.

Za duhovsko matico: „Le pridno prilivajmo ženofovemu zercu!“ S temi besedami je došla srečkovavna obligacija za 100 gold., ki nese po 5 gold. na leto, in zamore prinesiti tudi več tisoč gold., ako bi srečko zadel. — G. Anton Černe, fajm. na Gojzdu 50 gold. —

Za gosp. misijonarja Pirca. G. J. P. 5 gold.

Za Riharjev spominek: G. Jože Levčnik 2. gold. — G. J. St. 1 gold.; L. J. 1 gold.